

BEROEPSBELANGEN

DE VULCANISEERKETEL VOOR DEN KANTONRECHTER

Een vrijsprekend vonnis.

Door den Ingenieur van het Stoomwezen te Arnhem werd in aansluiting aan de desbetreffende mededeeling van den Hoofd-Ingenieur-Directeur van het Stoomwezen in November 1926 (T. v. T.), een aanschrijving gericht aan eigenaars van vulcaniseerketels in zijn district, waarin aangifte verzocht werd van het aantal in gebruik zijnde keteltjes (onverschillig of zij dikwijls of slechts bij uitzondering gebruikt worden), benevens storting van een bedrag van f 15.— voor elk der aan te vragen akten van vergunning.

In Februari 1928 werd aan degenen, die in gebreke gebleven waren, nogmaals een herinnering gezonden, waarin de volgende niet-onaardige passage voorkwam:

„Ik ontving van U geen antwoord op deze circulaire, doch wil „niet veronderstellen, dat U met opzet naliet, mij de gevraagde „gegevens te verstrekken en onzen dienst zoudt willen nood- „zaken, zichzelf deze gegevens te verschaffen, hetgeen zeer veel „tijd zal vergen en dus aanzienlijke onnoodige kosten voor het „Rijk beteekent.”

Op deze aanschrijving werd door den heer *Buisman* te Tiel geantwoord, dat hij ook na het onderhoud met een der technische ambtenaren bij zijn zienswijze bleef, dat de vulcaniseerketel *niet* is een stoomketel in den zin der Stoomwet. „Alvorens mij dus te onderwerpen „aan de desbetreffende voorschriften zal ik gaarne eerst de uitspraak „van den kantonrechter afwachten. Ten einde U en Uw ambtenaren „geen noodelooze moeite te veroorzaken, zal ik het opmaken van pro- „ces-verbaal vergemakkelijken door bij de komst van den ambtenaar „voor het Stoomwezen de vulcaniseerketel onder stoom te brengen.” Hierop ontving hij bericht, dat 4 April een der technische ambtenaren zou komen om het keteltje te verzegelen.

Dien dag werd bij de komst van bedoelden ambtenaar de vulcanisator „onder stoom gebracht” en na afkoeling in aanwezigheid van een agent van politie verzegeld.

De terechtzitting, waarop deze zaak voor den kantonrechter te Tiel werd behandeld had plaats op 11 September j.l. en droeg een zeer gemoedelijk karakter. Aanwezig waren, behalve de kantonrechter, de ambtenaar O. M. en de griffier, de technische ambtenaar, die indertijd de overtreding had vastgesteld en thans als getuige-deskundige was gedagvaard en verdachte, die het corpus delicti, de verzegelde vulcaniseerketel als stuk van overtuiging had medegebracht.

Na de gebruikelijke formaliteiten werd voorlezing gedaan van het proces-verbaal, waarin den verdachte werd ten laste gelegd, dat hij „als hoofd van een tandheelkundige inrichting, een vulcaniseerketel, ingericht om uit water, althans eenige vloeistof, stoom voort te brengen en werkend onder een stoomdruk van ongeveer 7 kilogram op den vierkanten centimeter en in ieder geval bestemd om onder een grootere drukking dan die van den dampkring te werken, heeft gebruikt en in werking gebracht, zonder daartoe een door of namens den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid uitgereikte akte van vergunning te hebben.”

Op een vraag van den kantonrechter erkende verd. het ten laste gelegde, behoudens de verplichting tot het hebben van een akte van vergunning.

De getuige-deskundige verklaarde, dat op grond van art. 54 sub b het vulcaniseertoestel *niet* behoort tot de stoomketels voor het in werking brengen waarvan geen akte van vergunning wordt vereischt, aangezien de stoomdruk grooter is dan 2 K.G. per vierkante centimeter. De vulkanisator valt dus onder het toezicht van het Stoomwezen.

Wanneer de verdachte vervolgens in de gelegenheid wordt gesteld om zijn standpunt nader toe te lichten, verzoekt hij den ambtenaar voor het Stw. het toestel voor de verklaring van zijn werking, te willen ontzegelen.

De ambtenaar v/h Stw.: „Dat kan niet, hiervoor is eigenlijk de toestemming van den burgemeester noodig.”

De ambtenaar O. M.: „Ik heb wel een mes in mijn zak!”

De verd. gaf daarna een uiteenzetting van de werkwijze van het toestel, dat door de uitrusting met een automatische manometer in staat stelt om de temperatuur in graden nauwkeurig te regelen. Dat

het alleen om de warmte en niet om den druk te doen is, kan o.a. blijken uit de mogelijkheid om te vulcaniseeren in vloeistoffen met een hoog kookpunt als glycerine en vloeibare parafine. De bezwaren aan het gebruik hiervan verbonden hangen o.m. samen met de moeilijkheid om deze taai vloeibare media gelijkmatig te verhitten. Alleen de verwarming van water onder druk geeft een nauwkeurig regelbare temperatuur.

De stoomwet stelt echter als criterium, dat een stoomketel ingericht zij om stoom voort te brengen, wat bij den vulcaniseerketel niet het geval is. Voortbrengen wil zeggen: het aanzijn geven aan iets, dat te voren niet als zoodanig zelfstandig bestond; technisch en economisch gesproken omvat de voortbrenging een drie-eenheid: eenerzijds een grondstof, dan de bewerking, waardoor ten slotte een zelfstandigheid ontstaat in den vorm van het product. Ook bij het voortbrengen van stoom is zulks het geval: aan den eenen kant de grondstof water, die in den stoomketel een bewerking ondergaat (i. c. verhitting) en waaruit als product stoom vrijkomt, die als zoodanig voor diverse doeleinden (arbeid, verwarming) gebruikt wordt. In het vulcaniseertoestel is van stoom voortbrengen geen sprake; er is geen aanvoer van grondstof en geen afvoer van product, de geringe hoeveelheid water is voor en na het vulcaniseeren in dezelfde hoeveelheid onveranderd aanwezig. Uit het ontbreken van elke inrichting om deze hoeveelheid tijdens de werking aan te vullen, blijkt dat het apparaat ook niet is ingericht om stoom voort te brengen.

De getuige-deskundige bestreed deze opvatting; door het verhitten van de vulcaniseerketel ontwikkelt zich uit het water stoom, deze verzamelt zich boven in den ketel en oefent op de manometer de druk uit, welke door den wijzer wordt aangegeven. Uit het feit, dat in den ketel een temperatuur van 160° wordt opgewekt volgt dat er stoom moet zijn gevormd om die te verkrijgen. Er wordt dus wel degelijk stoom voortgebracht, zij het ook in geringe hoeveelheid. Wat verd. onder voortbrengen verstaat heeft betrekking op de transport van de stoom; deze heeft met de eigenlijke voortbrenging niets te maken. De techniek kent meer soortgelijke toestellen als autoclaven, groote Papiñaansche potten, waaronder een vuur gestookt wordt en welker inhoud aldus onder druk verhit worden; deze ketels vallen ook onder de Stoomwet.

Verdachte, hierop antwoordend, zeide dat de hoeveelheid stoom in het toestel van geen belang is; het is theoretisch zoowel mogelijk om het kwantum water zóó klein te nemen, dat bij 160° alle vloeistof

verdampst is, als wel de ketel geheel te vullen, mits slechts een kleine ruimte onder de manometer over blijft voor de uitzetting van het water door de verwarming. Wat aangaat de door den deskundige genoemde autoclaven, deze vielen buiten de competentie van verd., in elk geval zouden zij wel van geheel andere afmetingen zijn dan het toestel in kwestie.

De Ambtenaar van het Openbaar Ministerie requisitoir nemend, begon men er op te wijzen, dat door de beslissing ten aanzien van de vulcaniseerketels de definitie in de Stoomwet dubieus geworden is. De vraag of art. 2 van de Stoomwet ook van toepassing is op het vulcaniseertoestel moet spr. ontkennend beantwoorden. De bedoeling is niet om stoom voort te brengen, doch alleen om een constante temperatuur te verwekken; voor het voortbrengen van stoom is het toestel niet bestemd. Mitsdien requireerde spr. dat verdachte van het in de dagvaarding ten laste gelegde zal worden vrijgesproken.

Conform den eisch werd verd. daarop door den kantonrechter vrijgesproken.

Het schriftelijk gewezen vonnis luidt in extenso als volgt:

Wij, Kantonrechter te Tiel.

Tusschen den Heer Ambtenaar van het Openbaar Ministerie ter eenër
En Pieter Henri Buisman,
volgens opgave oud 40 jaren, geboren te Winsum, den 12den April 1888, van beroep tandarts en wonende te Tiel, Gasthuisstraat,

Verdachte ter anderer zijde in persoon verschenen;

Gezien de dagvaarding vanwege het Openbaar Ministerie den 25. Juli 1928 aan den verdachte in persoon beteekend, door den deurwaarder Hendrikus van Bremen te Tiel, ter zake dat hij op, althans omstreeks 4 April jongstleden, te Tiel, als hoofd van een tandheelkundige inrichting, een vulcaniseerketel, ingericht om uit water, althans eenige vloeistof, stoom voort te brengen en werkend onder een stoomdruk van ongeveer 7 Kilogram op den vierkanten centimeter en in ieder geval bestemd om onder een grootere drukking dan die van den dampkring te werken, heeft gebruikt en in werking gebracht, zonder daartoe een door of namens den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid uitgereikte akte van vergunning te hebben.

Gehoord de voordracht van het Openbaar Ministerie;

Gezien het overgelegde, door den Griffier voorgelezen Proces-verbaal van Marinus Jacominus le Mahieu, technisch ambtenaar voor het

Stoomwezen ter standplaats Arnhem, op den eed bij den aanvang zijner bediening den 4 April 1928 opgemaakt;

Gehoord den getuige, tevens deskundige op last van het Openbaar Ministerie gedagvaard, en den verdachte op de hem gedane ondervraging, alsmede het Openbaar Ministerie, requireerende bij zijn gedaan en overgelegd requisitoir: dat het den Heer Kantonrechter moge behagen den verdachte *vrij te spreken van het hem ten laste gelegde feit*;

Overwegende, dat verdachte ter terechtzitting heeft erkend dat hij in de maand April 1928 te Tiel, als hoofd van een tandheelkundige inrichting, een vulcaniseerketel, werkend onder een stoomdruk van ongeveer 7 Kilogram op den vierkanten centimeter en in ieder geval bestemd om onder een grootere drukking dan die van den dampkring te werken, heeft gebruikt en in werking gebracht, zonder een daartoe door of namens den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid uitgereikte akte van vergunning te hebben, doch heeft ontkend, dat de vulcaniseerketel een stoomketel zou zijn in den zin der Stoomwet;

Overwegende, dat in dezen dus alleen de vraag behoeft te worden beslist of de door verdachte gebruikte en in werking gebrachte vulcaniseerketel een stoomketel is in den zin der Stoomwet;

Overwegende, dat Wij van oordeel zijn, dat bedoelde vulcaniseerketel geen stoomketel is in den zin der Stoomwet omdat:

1e hij die den vulcaniseerketel in werking brengt niet de bedoeling heeft om stoom te verwekken, maar wel om een constante temperatuur te verkrijgen;

2e de stoom in den vulcaniseerketel blijft en niet daaruit wordt afgeleid om elders voor verwarmings- of arbeidsdoeleinden te dienen;

Overwegende, dat uit het hiervoren overwogene volgt, dat Wij door het onderzoek ter terechtzitting niet bewezen achten, dat de verdachte het hem ten laste gelegde feit heeft begaan, zoodat hij daarvan behoort te worden vrijgesproken;

Gezien de artikelen 338, 352, 382 tot en met 398 van het Wetboek van Strafvordering;

Recht sprekende in naam der Koningin,

Verklaren niet wettig en overtuigend bewezen hetgeen aan verdachte bij dagvaarding is ten laste gelegd;

Spreken hem daarvan mitsdien vrij.

Aldus gevonnist door Ons Mr. Cornelis Hendrik Baale, Kantonrechter te Tiel, en door Ons in tegenwoordigheid van den griffier Mr. Wouter Ubbo Hazelhoff Roelfzema, uitgesproken in de buitengewone

openbare terechtzitting van den zeventienden September negentien honderd acht en twintig en door Ons Kantongerechter met den Griffier onderteekeud.

(geteekend) C. H. BAALÉ.

(geteekend) W. U. HAZELHOFF ROELFZEMA.

Voor eensluidend afschrift,

De Griffier bij het Kantongerecht te Tiel,

(geteekend) W. U. HAZELHOFF ROELFZEMA.

IN EERSTEN AANLEG.

Toen tegen het einde van de laatste Maatschappij-bijeenkomst op de vraag van een der aanwezigen, omtrent den stand der vulcaniseer-ketelkwestie, uit de vergadering geantwoord werd, dat een rechterlijke uitspraak kon worden tegemoet gezien, meende de voorzitter (na zich terzijde bij den juridischen adviseur over de mogelijkheid van beroep te hebben vergewist) zijnerzijds daaraan ironisch te moeten toevoegen, dat het geen twijfel leed of de opposant-in-kwestie zou de zaak wel tot in hoogste instantie doorzetten.

Deze voorspelling was zoowel voorbarig als onvoorzichtig. Voorbarig omdat, hoe slecht ook naar 's voorzitters overtuiging de kansen mochten staan, er nog in het geheel geen uitspraak was, zoodat er met den besten wil voorshands niets te appelleeren viel. Maar de praeses vergat tevens, dat hij, vanaf het oogenblik waarop het H.B. zich met de beslissing van het Stoomwezen homogeen verklaarde, *partij* was geworden in het geding en het in die positie altijd onvoorzichtig is om aan de eigen opvatting voldoende objectieve waarde toe te kennen tot het hardop stellen van een voor de tegenpartij ongunstige prognose.

Al was het alleen maar, omdat men nooit kan weten . . .!

Bovendien had niemand om zijn oordeel in die richting gevraagd.

Zij die gelooven, haasten niet. Den voorzitter echter is zijn overtuiging blijkbaar te machtig geweest, dan dat hij rustig de uitspraak van den kantongerechter, waar het van den beginne af slechts om te doen geweest is, kon afwachten. Het dekselsche toeval heeft gewild dat de feiten, in eersten aanleg althans, hem in het ongelijk hebben gesteld. In deze materie is hij dus ietwat te vooruitstrevend geweest.

Maar — om met de pier te spreken toen zij door de merel met een

forschen ruk halverwege uit den grond werd getrokken: we zijn er nog niet." De heeren van het Stoomwezen kunnen klaarblijkelijk slecht tegen hun verlies en hebben, gelijk de term luidt, het er niet bij laten zitten. En dus hebben zij de gelegenheid tot hernieuwde behandeling aangegrepen, door den Ambtenaar O. M. (die, gelijk men heeft kunnen lezen, zelf vrijspraak gerequireerd had) in hooger beroep te doen gaan tegen het vonnis van den kantonrechter. De zaak zal dus nogmaals en wel voor de Rechtbank te Tiel dienen.

De voorzitter krijgt dus bij slot van rekening toch nog zijn zin, al kan hij noch ik het helpen. De lezer gelieve ons derhalve wel te willen verontschuldigen.

B.